

LUPATA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

... .. APARE
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

S'a aflat o „formulă“.

Fracțiunea lui Holló e desarmată. S'a aflat în sfârșit o „formulă“, care să le dea patrioților patruzecișioptiști aparența, dar numai aparența unei nădejdi, că nu vor fi siliți să-și renege în public principiul cel puțin în chestia băncei, — după ce și le-au renegat în toate celelalte chestii pe față și le-au renegat în secret și în chestia băncei. Formula ar fi următoarea:

„Partidul independist declară, că votează proiectul transacțiunii și ia spre știință cu mulțumire că guvernul ungar și-a rezervat libertatea de acțiune în chestia băncei. Totodată partidul decide, ca, după desbaterea și primirea proiectelor transacțiunii să se aleagă o comisie parlamentară, care să aibă misiunea de a face pregătirile pentru ca în 1910 să se înființeze banca ungară“.

Dar până ieri fracțiunea lui Holló ținea morțiș, că nu se poate vota transacțiunea, decât junctim cu decretarea băncei ungare separate de cătră Austria.

Iar formula compromisului dintre teribilii lui Holló și dintre mamelucii lui Kossuth și Apponyi?

Formula asigură mai nainte de toate desbaterea în parlament și votarea transacțiunii drept condiții și premise a ori-ce ar urma să se facă mai târziu în chestia băncei. Aranjamentul acesta desface junctimul și în timp ce asigură transacțiunea, chestia băncei e lăsată să plutească în sferile unei nesigurante neguroase.

Partidul independist mai decide, că după votarea transacțiunii, să se aleagă o comisiune parlamentară... Dar comisiunea parlamentară nu o alege partidul, ci parlamentul.

Adevărat, că astăzi partidul independist ar avea și singur o majoritate absolută în parlament. Dar o va avea și după votarea transacțiunii? Să se schimbe numai cu foarte puțin raporturile voturilor și parlamentul va vota altfel, decât cum a „decis“ și cum s'a angajat partidul independist. Fapt, care chiar partidului independist va putea să'i fie foarte binevenit. Iată întâiul moment, prin care decisiunea partidului independist devine foarte problematică. Pe urmă comisiunea va avea să pregătească înființarea băncei! Dela comisiune și dela pregătiri, până la faptul înființării,

câte peripeții parlamentare și extra-parlamentare mai pot să dea peste biata de bancă!

Dacă Holló nu ar fi Holló, dacă nu ar fi și el numai unul dintre ceilalți comedianți, grozavi astăzi, ca mâne să se facă mielusei, ar fi trebuit după acțiunea pornită prin Holló, ca să se găsească un alt aranjament, pe temeiul unei alte formule, care ar fi putut să fie cam următoarea:

Partidul independist declară că va vota proiectele transacțiunii și ia spre știință cu mulțumire, că guvernul ungar și-a rezervat libertatea de acțiune în chestia băncei. Dar partidul independist află de necesar, ca cu votarea transacțiunii să i-se dea chestiei băncei o rezolvire conformă programului independist. Pentru aceea partidul independist invită guvernul a pregăti un proiect de lege despre înființarea băncei ungare de emisiune și să se îngrijească guvernul, ca desbaterea în comisiuni și în plen a acestui proiect să se poată face în așa timp, ca votarea asupra legilor transacțiunii și asupra legii băncei, să se poată face deodată. Fiindcă privilegiul băncei austro-ungare expiră în 1910, legea băncei de emisiune va trebui să conțină dispoziții pentru ca intrarea în vigoare a legii și executării ei să se facă în anul 1910.

Vedem, că Holló s'a mulțumit cu mai puțin. S'a mulțumit chiar cu contrarul dela aceea ce ar fi trebuit să urmeze după pseudofurtuna pornită de dânsul, dacă acesta n'ar fi fost tocmai — pseudofurtună, care, probabil, va fi fost mulțumită prin lucruri de altă natură, decât acele, pentru cari în aparență ea a fost pornită.

Altă explicație nu se poate. Ori, atunci, Holló nu avea nici un motiv, nici obiectiv nici subiectiv, ci a făcut gălăgie numai ca să facă gălăgie.

Prin formula realizată de Holló s'au cheltuit numai vorbe, cerneală, hârtie.

Prin o formulă, cum credem noi că ar fi trebuit să urmeze unei acțiuni, ca acea pornită de Holló, s'ar fi văzut, dacă guvernul are întru adevăr libertate de acțiune în chestia băncei, ori e cu mâinile legate? Ori guvernul, după cum i-ar fi permis libertatea de acțiune, ce pretinde, că o are în chestia băncei, ar fi acceptat hotărârea

partidului independist, ori ar fi recunoscut că nu poate să facă nimic și ar fi plecat.

Astfel însă, cu neisprăvita de formulă, prin care au fost „împăcați“ ai lui Holló tot par că rămâne bănuiala, că tocmai contrar asigurării cuprinse în formulă, guvernul nu are libertatea de acțiune în chestia băncei“.

Numai bănuială?

Dar oare acțiunea lui Holló nu a fost ea o încercare pentru a da guvernului prilej, de a veni cu o dispoziție meritorică în interesul băncei? Dacă guvernul nu a putut să se folosească de acest prilej altfel, decât cum s'a folosit, aruncând o formulă evasivă, — ce va să zică aceasta?

„Formula“ confirmă două rezultate:

1. Fracțiunea Holló desarmată. — Foarte bine. Toate războaiele se pornesc pentru a se face pace la urmă.

2. Faptele demaschează ceea ce se încearcă a se masca prin vorbe, prin „formule“, că guvernul Wekerle are față de guvernul Austriei angajamente secrete, cari nu îi vor permite a duce la îndeplinire separarea băncei.

Formula lui Holló e tocmai bună — așa se vede — pentru a'i mulțumi pe independențiștii malconțenți (vorbă să fie!) și pentru a nu periclita angajamentele secrete ale guvernului.

Iar banca?

Va rămânea și dela 1910, cum e acum.

Formula se va uita ea până atunci. Ori se va afla în locul ei o nouă formulă!

Comisiunea de cenzurare, care ar fi trebuit să-și aleagă raportorul pentru a putea pregăti cenzurarea mandatului dela Beiuș nu a putut să țină ședință fiindcă membrii comisiunii nu s'au prezintat în număr regulamentar. S'a pus un nou termen de întrunire pentru 9 Noembrie.

Foaia bisericească pentru Românii din Basarabia. Cetim în „Moldovanul“, că săezdul preoțesc, care a avut loc acum de curând în Chișineu, primind propunerea ieromonahului Gurie Grosul, misionarul eparhiei de jos, a hotărât, ca să se scoată pentru cler o revistă bisericească în limba „moldovenească“. Revista se va numi „Luminătorul“ și va ieși odată pe lună. Baniii trebuitori pentru începutul revistei (2000 ruble) se vor lua din fondurile mănăstirești. Incolo se crede, că toate bisericile se vor

abona la această revistă, astfel, că va putea merge înainte fără să mai aibă nevoie de ajutor. Preasfințitul Vladimir, episcopul Basarabiei, a și dat 300 ruble pentru revistă, 200 din partea mănăstirii archierești Hârșavca, iar 100 dela sine. Revista va începe să apară la 1 Ianuarie 1908.

Cine vor fi aleși deputați în Basarabia pentru a treia Dumă? Se crede, că deputații Basarabiei pentru a treia dumă împărțescă vor fi aleși foștii deputați în a doua dumă: Paul Nicolaevici Crupenschi, P. B. Sinadipo, Demianovici, Vl. Purișchevici și poate Tretiacenu. Se mai svonește de candidaturile dlui D. Kara-Vasilii și a preoților Ghenețchi și Cernăuțeanu. Se asigură, că partidul centrului va căuta, ca din partea țărănilor să fie ales un Român.

Formula lui Holló, după cum aflăm în urmă se va deosebi de cea, pe care am dat-o în articolul prim. Și anume e vorba, ca partidul patruzecișoptist să decidă trimiterea unei comisii parlamentare, cu misiunea de a pregăti sub toate raporturile chestiunea separării băncei, *pentru ca atunci, când se va decide în parlament separarea băncei ori prelungirea privilegiului băncei austro-ungare, toate detaliile chestiunii să fie desvălite și prelucrate!* Aceste explicații asupra naturei acelei „pregătiri“, care va fi misiunea comisiei parlamentare devalvează cu totul valoarea acelor pregătiri, lipsindu-le de orice caracter meritoric și declarându-le din capul locului, ca exclusiv platonice.

Mutatis mutandis, concluzia articolului nostru se pare și mai întemeiată în urma acestor explicații.

Din România.

Dela Sf. Sinod.

Vineri dimineață s'a deschis cu ceremonialul obișnuit, sesiunea ordinară de toamnă a Sf. Sinod.

La orele 10 dimineața s'a oficiat un Te Deum la Mitropolie, la care au luat parte Înălți Prelați, d. Sp. Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, și d. P. Gârboviceanu, administratorul Casei Bisericeii.

După terminarea serviciului religios, Înălți Prelați și d. ministru al cultelor s'au dus în localul de ședință al Sf. Sinod.

Ședința s'a deschis sub presidenția I. P. S. S. Mitropolitului Primat.

D. Sp. Haret a dat citire Mesagiului de deschidere al sesiunii, după care Sinodul și-a început lucrările.

Rezultatul alegerilor în congregația comitat. Arad.

Dăm după «Tribuna» din Arad rezultatul alegerilor în adunarea congregațiunii acestui comitat.

Din expresiunile confratelui reese clar, că noi Români dăm intereselor noastre așa de puțin interes, că suntem atât de slabi de înger, încât lingușirile și promisiunile guvernului mai ales la asemenea ocazii ne orbesc cu totul.

Frațietatea ce o închee stăpânirea cu noi, pe câtă-va vreme, până când î-și vede realizat planul său e în stare să ne sape tot terenul sub picioare și să ne doboare ca pe niște lași și ticăloși, ce suntem.

Căci nu e o rușine mai mare, decât să te lași amăgit de niște promisiuni efemere, de utopiile guvernului acestuia.

La alegerile din acest comitat vedem iarăși convoaie întregi de români, cari nu merită numele de români, sprijinind candidații stăpânirii.

Nu văd aceste firi sarbede, că fericirea lor durează numai în ziua alegerii, câtă vreme să bălăcăresc în rachiul, popor de rând alătura cu preoți și dascăli fără caracter, nu văd, că odată trecută această vreme, tot nouă ne cad în spate pentru a ne lupta cu nelegiuirile notarilor și ale solgăbirăilor, cărora ei le-au dat votul și

cari acum îi maltratează ca pe niște câini nu oameni.

Dar, când ne-om cumiți și noi, când ne-om putea da seamă de ceea-ce facem?

Mi-să pare, că prea târziu, pentru a să adeveri vorba: «Dă-mi Doamne mîntea Românilor a de pe urmă!»

Iată ce zice confratele din Arad:

«Știm, că niciodată, în cei din urmă 12 ani, administrația n'a luptat în chip mai scandalos și abuzând de putere, ca la alegerile de ieri. Cunoaștem d'asemeni, mizeria care-i face pe alegători timizi și mai puțin rezistenți în fața ademenirilor.

Totuși, trebuie să mărturisim, că în cele mai multe părți frații s'au purtat slab și mizerabil chiar, alegând cu voturile lor slugile stăpânirii, pe notarii și fibiraele cari o să-i joace d'aci încolo cu atât mai fără considerare.

Cercurile cari s'au purtat bine și au ales pe candidații români, sunt următoarele:

Șiria. Au fost aleși: dr. I. Hotăran, dr. St. C. Pop și Nicolae Lăzărescu.

Otlaca. Aleși: M. Veliciu, dr. Iustin Marșeu, George Popovici (referent) și dr. C. Iancu.

Agriș. Aleși: dr. St. C. Pop, Iuliu Groșoreanu și I. Mihuța.

Cermeiu. Aleși: dr. I. Suci, dr. Sever Barbură și protopopii I. Giorgia și M. Leucuța.

Chișineu. George Ardelean, preot și T. Fălcușan.

Șimand-St.-Marton. Stefan Hoțaran și un neamț (naționalist).

S'au mai ales români: Traian I. Magier, protopop, Buteni; I. Popovici, preot, F. Vârșand; V. Pantos, preot, Giula-Vârșand; Melentie Pop, preot, Drauț; Ioan Cuiedan, Comlăuș; I. Costina Iosașel; Avram Puta, Pecica; V. Herțeg, Semiclac, Ioan Moldovan, Soboteli, cu totul 26.

E de neînțeles ca în cercuri tari cum e Pecica, Zărand, Bărzava, Socodor, Radna, Totvărădia, Boros-Sebiș, și Boros-Ineu, candidații naționali au căzut.

Ni-se aduce la cunoștință purtarea con-

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA.“

Făclia înțelegerii.

(Sfârșit.)

Iar Ioan gândind asupra celor spuse lui de prea bunul Dumnezeu, s'a dus și a deschis cartea sa ca să scrie. Dar în acea zi nu a știut cum să înceapă; căci gândurile nu i-se înșirau nici de cum în calea condeiului.

Și de câte ori trimișii lui Dumnezeu se întorceau cu răspunsul: «Fericirea puțină, iar durerile și nevoile ca frunza și ca iarba» Ioan stătea gânditor și își zicea: «Pământul e valea plângerii și plin de neajunsuri. Dar și în mijlocul luptelor cu nevoile lumii, e fericire pe pământ. Iar cine după faptele sale n'a simțit fericirea, nu s'a învrednicit de ea... Cu mult mai bine nu prea are să fie... Dacă li-s'ar trimite mai mult spre mai grabnică perzare li-ar fi...» Și aceste spunându-și-le sieși, Ioan stătea iar și gândia.

* * *

Și a venit vremea, ca să meargă Ioan pe pământ între oameni. Și pășind înaintea lui Dumnezeu, a zis Ioan: «Iartă-mă; căci grăiesc în lucrurile Tale Doamne și mă rog, ca să-mi dai mie să duc oamenilor făclia înțelegerii.

Iar Dumnezeu a zis: «Te-am furtat, Ioane pentru bunătatea inimii tale, care ți-a adus vorba pre buze. Iar de împlinirea rugării tale... Ioane, Ioane... Dar fie!» Și s'a dus Ioan, luând cu sine făclia înțelegerii, ca să o poarte printre oameni. Iar Dumnezeu a gândit întru Sine așa: e cam vartos la cap bătrânul. Iar Ioan gândia, mergând: Iubirea e una cu firea omului, dacă este, tot să vrei să o gonești, căci nu se duce; iar dacă nu e, să-ți iai gândul dela dânsa. Dar înțelegerea cu vremea vine și dacă nu întră dintr'odată la creier, va intra, când va bate de a doaua oară, sau de a treia oară. Și își iuția pașii pentru ca să nu întârzie mult, ducându-le oamenilor a doaua făclie a înțelegerii.

Și în zorii zilei s'a întors Ioan, bătut de vânturi și albit de bruma, ce în noaptea cea s'a lăsat pe pământ; iar în sufletul seu mulțumirea, pentru că li-a dus oamenilor lumină, se lupta cu întristarea pentru acele ce văzuse.

Iar când s'au aprins stelele în cer, Dumnezeu l'a chemat pe Ioan, ca să steie de față la judecata zilei. Și s'au judecat în acea sară multe faceri de rele, și mulți, cari cunoscând păcătoșenia lor și rușinându-se de sine, șinguri și-au făcut sfârșitul; și iarăși alții: soți, cari s'au însoțit fără iubire și alții, cari și-au închinat viața unor chemări străine de firea lor, iar aceasta

atunci nu au înțeles'o, iar acum de lumina înțelegerii, care s'a aprins în mîntea lor, mîntea li-s'a întunecat și au rămas nebuni.

Iar când judecata a fost gata, a zis Dumnezeu: «Ioane, îți aduci aminte, când am zis, că dacă li-s'ar da oamenilor mai mult spre mai grabnică perzare li-ar fi; iar acum singur vezi, că înțelegerea numai atunci e spre mîntuire, când luminează la răspântiile vieții, iar acea, care vine în urmă, e făclie în groapa fără ieșire, mai mare durere și năpastă». Iar Ioan aceste auzându-le și întristat de câte a văzut la judecată, gândia întru Sine: Binele voind, fără de știința mai mare răutate am pricinuit lumei; iară Dumnezeu nu m'a oprit. Ce să fie aceasta? Iar Dumnezeu cunoștea gândul lui și a zis: «Acum văzuși sfârșitul aceluia, căror prea târziu li-a luminat făclia înțelegerii. Dar aceștia de mai înainte perduți erau, iar sfârșitul lor este pildă și lumină acelor, cari vin să calce în căile lor, și pentru aceasta te-am lăsat, ca să duci oamenilor făclia înțelegerii celei de pe urmă. Iar oamenilor, pentru că sunt din lume, lumina nu poate să le pătrunză decât lăsând umbră în urma ei, nici binele fără stricăciune și durere. Dar lumina toate le luminează... E multă stricăciune și răutate pe pământ și bine puțin. Dar răutatea cum se clădește se și surpă; iar binele: izvor

damnabilă a învățătorului Borlea din Cuied, care a corțesit ca un nerușinat contra candidaților români, iar pe Muciu Popescu, inv. în Soboteli, nici cu patru boi nu l-au putut urni din casă, să meargă la vot, măcar că aici unul dintre candidații naționali a căzut cu o diferență numai de 2 voturi. Vom face lista complectă a celor slabi și ticăloși».

Ecouri.

Din durerile noastre.

Dacă răsfoim în paginile învechite ale istoriei neamului nostru, dela plămădirea lui în fermecătoarele văi ale Carpaților, până astăzi, aproape fiecare pagină ne trăduce în lacrimi de sânge suferințele noastre de veacuri.

La început chiar, abia ne-am înjghebat și noi nițică gospodărie, abia ne-am încheiat forțele ca să putem rezista atacurilor provenite din afară, când hoardele barbare, plevea neamurilor, neajungându-le stepele Asiei, s'au năpăstuit asupra noastră cu toată furia sălbătăciei lor. Ne-au despoiat de viața tignită și ne-au gonit din brazda noastră pe piscurile munților. Ne-au luat avutul, ne-au răpit comorile ce bief aveam, dar totuși ne-au lăsat neatins sufletul, comoara de avuții a unui popor. Și cu asta s'a încheiat era de urgie a neamurilor barbare.

A urmat însă o altă epocă. — Epoca de tristă aducere aminte a sclăviei, când noi eram condamnați de soarta vitregă, să spintecăm ca vitele, spinarea pământului, ca din sudoarea muncii noastre — răsplătită cu cnuta stăpânirilor de veacuri — să îngrășăm ciocoimea tăvălită în noroiul tuturor patimilor de jos; iar la timp de nevoie tot noi — misera plebs, — eram îndatorați ca cu vânjoșia brațelor noastre istovite în greul vieții, să-le apărăm și avutul călăilor, cari în timp de pace, ca niște vampiri însetați de sânge, ne răpiau tot avutul, liniștea și cinstea noastră.

Iar când n'am mai putut suferi în lun-

ga noastră răbdare, tirănia parveniților, când picurii atâtor desnădejdi, n'au mai încăput în paharul durerilor ce s'au adunat în cursul veacurilor de urgie, ne-am răsvrătit și noi.... brațele încătușate au frânt lanțurile și în justa lor îndârjire, au prins îndărătnic coasa și toporul ca să zdrobească încăpătânarea asupritorilor... dar vai! nădejile noastre s'au frânt în mâinile sbirilor și ni-am plecat mulcom capul în jugul rușinos al dobitoacelor.

A sunat însă ora libertății popoarelor. Echoul redeșteptării a pătruns până la noi și răpiți de valurile răsbunării, ne-am lăsat duși departe, pe aripile unui viitor mai senin. Și ne-am ținut bine.... dar și de data asta am rămas înșelați în așteptările noastre.

•••

Și acuma istoviți de atâtea încercări a sorții voim să mai păstrăm ceia-ce nu ne-au putut încă răpi vitrejia timpurilor, și pentru cari cei mai buni fii ai noștrii sufer pe nedreptul întunecimea și aerul corupt al pușcăriilor.

Procese preste procese ne urmăresc dacă cutezăm să spunem celor dela cârmă, că calea pe cari au apucat nu va aduce lauri nefericitei noastre țări.

Dacă îndrăznim să ne ridicăm cuvântul pentru apărarea existenței noastre ca naționalitate în patria aceasta comună, suntem timbrați de trădători de patrie și dați pe mâna procurorilor, cari știu la rândul lor să-și tragă socoata cu noi.

Dacă în cameră ne spunem păsurile și neajunsurile noastre, ne dau afară cu puterea brachială.

Dacă în presă criticăm acțiunea unilaterală a guvernelor, caută nod în papură, ne scot vinovați și ne pun pe banca acuzaților, de unde ne târâie ca pe niște răufăcători în pușcăriile statului.

Dacă străinii încearcă să reducă la adevarata lor valoare libertățile din Ungaria, trâmbitate cu mult alai în celea patru colțuri a-le lumii, nu să sfiesc ai porecli, ne-

buni și fanataci, cari nu vre-au să creadă în dogmele «idei de stat unitar maghiar» făurite pe contul nostru.

Și toate astea le suferim noi, pentru capriciile câtorva conți scăpătați, cari cu ori-ce preț vreau să-și mențină încă puterea medievală, pe care o văd că începe a-să zdruncina în toate încheieturile ei.

Și vom mai suferi noi multă vreme, căci suferința-i partea noastră, o știm pe de-a rostul.... dar să nu-și uite însă cei dela cârmă, că nu noi suntem cei cari umblăm pe căi piezișe și că istoria va ști în viitor să înfiereze după merit faptele săvârșite de pigmeii zilelor noastre.

Vor veni vremuri, cari or ști să tălmăcească și vrerile noastre, a celor desmoșteniți prin despotismul unei clice de fanfaroni.

Atunci.... atunci, nu noi vom fi cei cari nu ne-am făcut datorința la timp.

Grațian.

Scrisori din Viena.

— Partidele austriace și chestia tranșacțiunei —

V i e n a 25 Octomvre.

Vederile singuraticelor partide austriace asupra proiectelor tranșacțiunei li-au cunoscut mai înainte numai din o serie de declarații, pe cari reprezentanții acelor partide le-au făcut în convorbiri cu ziaristii. Numai puțini dintre deputați, între cari unii membri ai partidului creștin social au făcut declarații în fața alegătorilor lor. In general se poate spune, că partidele austriace sunt dispuse a examina proiectele tranșacțiunei cu obiectivitate și fără prejudeții și își suspendează deocamdată părerile, pe cari vreau să și-le formeze amăsurat rezultatelor acelei examinări. Lozinca «los von Ungarn», care era la adecă numai un răspuns la strigătul șovinist al partidului Kossuthist «Los von Osterreich» se pare a fi slăbit și se pot prevedea multe dispoziții pentru a se mai face o încercare cu acest dualism, ce e un surogat pentru comunitatea de stat. Bine înțeles, la țemealia acestor dispoziții încolțește însă și nădejdea, că deceniul cel mai apropiat va aduce totuși și o rezolvire înțeleaptă a problemei austro-ungare, ori dacă nu, cel puțin pregătirea unei asemenea rezolviri.

De silă bucuros, unele dintre partidele austriace se vrer hotără, după toată probabilitatea să voteze pentru proiectele tranșacțiunei; dar nu pentru că acele ar fi atât de excelente, precum ar vrea să le prezinte fanfarele lui Beck, ci pentru că e în Austria cu mult mai mult patriotism și mai mult spirit de jertfă și abnegațiune, de cât să se provoace complicații grave în monarhie, după cum, fără îndoială, ar dori Maghiarii.

Starea sănătăței Majestăței Sale va contribui, negreșit, deasemenea, ca dezbaterile asupra tranșacțiunei să se facă pe cât e posibil de înțeted, pentru că nu va voi să ia nimeni asupra sa responsabilitatea, pentru urmările ce ar avea asupra stărei sănătăței Majestăței Sale iritațiile, ce, fatal, ar fi împreunate cu o criză a tranșacțiunei.

Se știe bine aici, că partidele maghiare sunt conduse cu totul de alte motive, cari nu se pot numi nici de cum etice, din contra sunt foarte realistice.

nesecat, sâmbure vecinic de putere și viață. Și adevăr grăiesc ție, că mulțimea stricăciunei puținul bine nu îl va putea repune.»

Iar Ioan gândia într-o sine iarăși: Lumina fără de umbră nu intră în lume... Iar cine după faptele sale nu a simțit fericirea, nu s'a învrednicit de dânsa și nici după moarte nu i-se cade aceluia ca să o aibă... E bine așa... Și mângâierea, s'a sălășluit în inima lui, iar nedumerirea a perit. Și s'a închinat înaintea înțelepciunii lui Dumnezeu.

Și în ziua acea Ioan a deschis iară cartea sa și a scris multe-multe, de nu mai sfârșia. Iar odată, mergând ca să steie la judecata cea de seara, Ioan a uitat cartea deschisă. Un stol de îngeri zglobii au aflat-o și au tăbărât în jurul ei. Când s'a întors Ioan, a aflat călimarul răsturnat, condeiul nicăiri, cartea Doamne, nu mai lăsa așa! Iar îngeri se zbegniau într'un crâng pe aproape și își infundau răsul, muștrându-se înșiși pentru că nu se pot opri să nu rătă de năcazul unui bătrân. Și s'a întâmplat atunci de a trecut pe acolo Sfântul Ilie, prorocul și văzându'l pe Ioan, l'a întrebat, ce l'a ajuns? Iar Ioan spunându-i, Ilie s'a repezit spre crângul, în care erau îngeri, și de sub carul lui sburau fulgeri albi și roșii. Iar lui Ioan toată

negura supărării îi trecuse și striga după Ilie: «Lasă-i în pace! Lasă-i!» Dar Ilie nu îl auzia.

....Un pustnic a aflat într-o dimineată niște hărtii în iarbă. Scrisoarea lor era spălăcită de roauă. Și citind ce era scris pe acelea, fața pustnicului s'a luminat foarte.

Întâlnindu-mă pustnicul, toate aceste mile-a spus. Dar pustnicul era bătrân și zicea că ochii îi sunt slabi și mintea târzie și se poate, că nu și-a putut însămna bine toate câte le-a citit. Iar eu încă spun mai departe, ce am auzit; ci și eu numai atâta și așa pre cum mă slujește priceperea. Căci gândurile oamenilor nu sunt toate pe o formă, iar gândul numai prin vorbă călătorește dela un om la altul; și nici vorbele nu sunt potrivite tuturor gândurilor. Așa, gândul mutându-se mult se schimbă și acel, care primește de multe ori nu știe ce îi dă acela, dela care primește. Dar totuși firea noastră este doritoare de a da și a primi gândurile unul altuia. Luați-le deci, cari aveți acest dor și vă folosiți cu ele, dându-le și voi mai departe pe ale voastre.

Iar când vedeți fulgerii de seara, aduceți-vă aminte, că înțelegerea, care vine în urmă, e făclie în groapa fără de ieșire.

Viena, 1899.

Lucian Bolcaș.

Vor fi și printre partidele austriace de acele, cari vor căuta validitatea intereselor lor egoistice.

După o serie de ședințe ale sesiunii trecute, al căror timp s'a prăpădit prin propuneri urgente de caracter obstrucționist, Dr. Lueger a aflat de bine să facă un apel la Reichsrath, ca să se înlătore necesitatea de a se purta încă odată preste Reichsrath mătura §-lui 14 pentru că să se ajungă la perfectuarea transacțiunii. Dr. Lueger a rămas tot cel vechiu, tot acela, care altădată a desfăcut steagul luptei contra prepotenței maghiare.

Primarul s'a restaurat și fizicește din boala sa. El ștetea drept, când își rostia discursul în Reichsrath și vocea sa clară și puternică umplea sala.....

Mai puțin îmbucurătoare e ținuta partidelor cehe. Ca sub Badeni, etc., voiesc și astăzi să exploateze chestia transacțiunii pentru scopurile lor particulare, prin ce indirect fac jocul Ungurilor. Nu se poate zice, că această ținută a Cehilor față de transacțiune ar armoniza cu ținuta lor în chestia maghiară, care de altfel se mărginește la manifeste pentru Slovaci cari sufer sub sistemul de maghiarizare. Atât. In anii din urmă se știe, că cehii au stat în mai multe rânduri în tratative cu Ungurii cu scopul de a pune la cale o cooperare maghiaro-cehă, care a trebuit să dea nasco fiindcă era în sine ceva nenatural.

Austriacus.

D-rul Lueger contra Ungariei.

În discursul său din Reichsrath șeful partidului social-creștin s'a exprimat cât să poate de rece asupra legăturilor austro-ungare.

Iată câteva momente interesante din vorbirea cunoscutului filo-român :

Noi am supus unei amănunțite cercetări proiectul ministrului-președinte referitor la transacțiunea austro-ungară. Îndeosebi ne-a preocupat chestia, dacă oratorii partidului nostru să se înștiințeze pro sau contra. — Nu să poate să nu să admită și ar fi nedrept să nu recunoaștem, că proiectele respective ale primului-ministru conțin multe favoruri pentru jumătatea noastră de imperiu.

Sunt însă și multe pozitii cubioase, cari ne silesc a le supune unor cercetări mai minuțioase. O hotărâre definitivă în atitudinea noastră nu poate avea loc decât în urma acestor cercetări și după consfătuirea ce vom avea-o în comisiune. Aceasta hotărâre am luat-o în urma împrejurării că discursurile miniștrilor unguri Kossuth și Wekerle sunt în parte diametral opuse acelorale ale miniștrilor noștri.

Credem deci, că avem nu numai dreptul dar chiar datorință, de a ști care dintre miniștrii a spus adevărul (ilaritate) dl Kossuth, dl Wekerle sau primul-ministru baronul Beck.

O a doua împrejurare, care ne pune pe gânduri este, că Ungurii, sau mai bine zis Maghiarii, sau și mai bine politicianii judeo-maghiari, nizuesc în vechea lor tactică de opresiune.

Aceasta o putem vedea din modul cum sunt tratați reprezentanții nemaghiari în

parlamentul unguresc, cărora chiar și exercitarea mandatului lor li-o zădărnicesc nu într'o formă cinstită ci cu forța brachială.

Aceasta o putem vedea și în felul, cum a fost exoperată sancțiunea prealabilă a așa numiților garanții constituționale din partea ungarurilor.

Aceste garanții constituționale stau în strânsă legătură cu transacția și se pare, că ele sunt prețul, ce-l plătim ungarurilor pentru primirea transacției. Nouă Austriacilor nu ne poate fi indiferent, că *regele apostolic din grația lui Dzeu, să devie un rege din grația lui Kossuth* (aplauze puternice). Dacă privim mai departe garanțiile constituționale, ne câștigăm convingerea că regele Ungariei va fi și de aci înainte splendid îmbrăcat, dar demnitatea lui de rege va trece asupra miniștrilor coaliției.

Nu putem deci lua o poziție definitivă față de transacție, până când nu vom avea o liniște complectă în privința celorlalte puncte tot atât de însemnate, în deosebi chestia armatei. În această privință trebuie să primim declarații complete, că nu li-se vor face Maghiarilor nici o concesiune.

Noi avem lipsă de o armată austro-ungară și nu de o armată a lui Kossuth (Aplauze).

Avem lipsă și de declarația că cele mai însemnate posturi de ambasadori nu vor fi ocupate tot de unguri. Dar în aceasta direcție să fac greșeli neiertate mai cu seamă pentru Balcani. Actualul ambasador din Constantinopol marchizul Pallavicini este un maghiaron cum nu se poate mai mare.

Nu putem zice că-i maghiar, pentru-că Palavicini nu sună ungurește. Cu Marchizul acesta câtă vreme am fost la București am făcut o experiență curioasă. Știți, că am fost la București să câștig relații cu oameni politici de acolo, *pentru-că simpatiile mele sunt pe partea Romanilor*, (aplauze în dreapta).

S'a făcut tot felul de opoziții pentru a fi împedecat de a face aceasta călătorie și eu tot m'am dus și mă bucur că m'am dus. Am vorbit acolo cu marchizul Palavicini și iată ce-mi zice el: „Vedeți, uite, s'ar fi putut întâmpla, cea mai mare nenorocire. O baie de sânge s'ar fi putut pregăti“. L'a aceasta am întebat: Și cine și-ar fi vărsat sângele aci? „Aci să află o colonie mare ungurească“, zise Palavicini. Zic: „Exelență, cum poți vorbi așa ceva“.

„Unguri sunt foarte puțini, în tot cazul jidovi unguri, sunt aci și aceia nu-și varsă sângele!“ (ilaritate) Omul acesta nu vede decât Unguri și nu cunoaște decât interesele acestora.

Eu însă zic, că în Balcani e necesar, ca să păziască interesele popoarelor balcanice și în special a slavilor (aprobări în dreapta) pentru a-i câștiga pe aceștia pe cât posibil pentru interesele Austriei.

Mai departe atitudinea noastră va hotări-o și regularea relației noastre față cu Bosnia și Herțegovina.

Nu putem admite ca acestea două țări să fie provinciile Ungariei. Sângele soldaților noștri a curs acolo și pe noi ne leagă mai multe interese economice de Bosnia decât pe Ungaria și dacă ne vom pune piciorul acolo, va fi un noroc și pentru Balcani și pentru patria noastră.

Sperăm că domnii Miniștri nu vor tăcea în aceasta privință, iară noi vom hotări,

dacă a sosit sau nu timpul pentru începerea luptei.

Ungurii pot fi siguri, că noi nu ne temem de amenințările lor. Ei ne amenință acum cu chestia băncei. — Să probeze numai Unguri. Sunt convins că o să înceteze cât de curând. Desigur, că o să se vorbiască, că și noi avem interesul de a deslega în comun aceasta chestie.

Aceasta nu o contrazic. Dar dacă s'ar considera, că sunt atâtea rente plasate pe piața noastră și că posesorii lor ar suferi o eventuală pagubă, aci sunt de părerea, că nu trebuie să ne temem; austriacul, fie el director de bancă, care a cumpărat rentă ungară, merită să i-se dea o lecție (ilaritate).

Mai departe ne amenință Ungurii, că proiectul de transacție depus la Camere va fi cel din urmă. Să poate!

Vom vedea cum va fi mai departe. Ungurii însă să nu vorbiască atâtea, *căci altcum e posibil, că nici această ultimă transacțiune să nu li-o primim și că de pe acum vom începe lupta cu ei*. Eu sunt de părere, că o desfacere în sensul cum mulți cred, nu va avea loc. Și dacă mi-se spune că eu totdeauna am strigat „Los von Ungarn“ repet, că n'am zis „Los von Ungarn“ ci am zis „Los von dieser judeo-magyarischen Clique!“ (aprobări vii la creștin-sociali).

De asta mă și țin. De Ungaria nu ne vom despărți, nu ne vom închide noi porțile spre Orient, nici nu vom lăsa să ni-le închidă nimenea, dar dacă judeo-maghiarii vreau să înceapă lupta, noi suntem gata. Dacă trebuie să fie luptă atunci să fie și anume în mod energic și fără considerații.

Până nu vom vedea deci atitudinea celorlalte partide față de transacție nu ne vom decide nici pro nici contra.

Să sperăm că miniștrii ne vor arăta, că credința noastră față de soarta patriei e neîntemeiată și atunci vom intra în dezbaterile proiectului.

Cronica externă.

Chestia universității din Sofia.

Studentimea universitară sprijinită de o poziție, boicotează cu desăvârșire universitatea. Până acum s'au înscris deabia opt studenți, astfel că senatul universitar a decis prelungirea termenului de înscriere. Se speră că cu 50 de auditori, se vor putea începe cursurile. Guvernul a decis să angajeze pe lângă profesorii de liceu numiți deja, cinci profesori din Austria (doi poloni, un sârb din Bosnia, un italian și un croat). Nu se știe însă dacă acești profesori își vor putea ține cursurile, de oarece studentimea a decis să demonstreze împotriva ori-cărei încercări de a se preda ceva. Până în prezent s'au înscris la universitatea din Belgrad 170 de tineri. Guvernul însă va lua măsuri, că atestatele dela universitățile streine să fie nevalabile.

Opoziția împreună cu studentimea — va ține pe mâne Duminecă un meeting de protestare împotriva apucăturilor guvernului.

O circulară a exarcatului bulgar.

Exarcatul bulgar a adresat, cu trei săptămâni înainte de recenta notă a puterilor trimisă la Sofia, la Atena și la Belgrad, o circulară tuturor organelor din Macedonia și din vilaetul Andrianopolei depinzând de influența sa, prin care se condamnă în mod

r acţiunea comitetelor și a bandelor, mând ca pacea să nu fie turburată asemenea acţiuni revoluționare. Exar-l a luat, pe de altă parte, măsuri pen-a împedece pe institutori de a se ateca la acţiunea bandelor și a comite-r macedonene, precum și la uneltirile aliste.

incizeci de institutori au fost depărtați tru amestecul lor în acţiunea bandelor. ceste măsuri, după ce sunt dovedite i numeroase mărturisiri, au avut o a fericită înrăurire asupra populațiunei orizată de multă vreme de bandele ma-onene, și dacă sunt, firește, protestări tra acestor măsuri, din partea celor in-sași, în general ele sunt laudate și exar-ul este hotărît, cu toate greutatele ce va a de învins, să stăruiască în această e, care va contribui în cele din urmă pacificarea Macedoniei.

ȘTIRILE ZILEI.

Sâmbătă, 26 Octomvrie n.

— **Un concert al dsoarei Cella Dela-ncea.** Fiica marelui scriitor s'a întors de Paris unde a fost prima premiantă a nservatorului și a dat în sala «Atheneu-i din București un concert, despre care la cum să exprimă critica de acolo:

Debutul, orchestrei permanente a minis-rului instrucțiunei publice a fost din cele ai fericite.

Un public imens, amator de muzică cla-că, a venit să asculte bucăți din Haydn, eethoven, Wagner și alți maștri moderni, să cunoască admirabilul talent al d-șoa-ri Cella Delavrancea, al cărei concurs a at serei un caracter sărbătoresc.

Ca români ce suntem, trebuie să ne mîn-rim de succesul compatrioților noștri în trăinătate, unde singuri ei ne reprezintă n modul cel mai demn. D-ra Delavrancea, ica talentatului nostru scriitor, și premian-a întâia a conservatorului din Paris, a in-erpretat în chipul cel mai simpatic sonața ipasionata a lui Beethoven, și prin un ouche de o rară finețe ne-a dat senzația oetică a frazelor marelui maestru. Cu a-ceiași frăgezime ne-a redat poezia de nu-anțe a lui Chopin, din Balada în sol minor și a lui Schumann, din delicatele sale stu-dii simfonice.

Impresiunea noastră e că d-șoara Dela-vrancea e un talent muzical în toată pu-țrea cuvântului, care, după o complectare mai profundă și originală a dezvoltării tem-peramentului său cu totul artistic și deli-cat, ne va da pagini muzicale de inter-pretare superioară.

Orchestra, în frunte cu conducătorul ei, și-a făcut mai mult decât datoria. In deo-sebi, țin să remarc admirabilul crescendo din Allegro, care a fost mânuit cu adevă-rată artă.

Vom reveni mai amănunțit în cronică.

— **Un inventator român.** Dl N. Vasiliu, maestru mecanic și electrician a inventat un pulverizator pentru ars păcura la caza-nele cu aburi, căruia i-a dat numele «Vul-can».

Invențiunea d-lui Vasiliu a fost brevetată de Ministerul Domeniilor. Pulverizatorul «Vulcan» prezintă în special următoarele avantagii, asupra tutulor celor lalte pulve-rizatoare:

1) Consumă mult mai puțin combustibil decât toate pulverizatoarele existente, ast-fel că el aduce o mare economie;

2) Imprăstie flacăra în mod egal pe toată suprafața de încălzire, astfel că are pro-prietatea de a păstra șomotul, pe când toate celelalte pulverizatoare de alte sis-teme, verizează în mod central, ceea-ce dă naștere la distrugerea în scurt timp a șo-motului;

3) Produce mult mai puțin zgomot ca celelalte aparate similare existente, ceea-ce contribuie la conservarea cazanului și in-stalațiilor.

Grație acestor avantagii, instituția indus-trială care ar adopta pulverizatorul «Vul-can», ar avea următoarele folase: o mare economie la consumarea combustibilului și mai puțină uzare a cazanelor și instalațiilor, evitându-se astfel cu desăvârșire cheltue-tele pentru reparații.

— **Piața de pește în România.** Se știe, că exploatarea pescăriilor în România să face pe o scară întinsă.

Administrația pescăriilor statului a vândut în decursul lunei Septemvrie pe piețele din Brăila și Galați circa 1,800.000 kgr. de pește proaspăt din care 1 mil. 200 mii Brăila și restul Galați.

În luna precedentă nu s'a vânduse nici jumătate din aceasta cantitate. Urcarea acea-sta simfioare a vânzării a provenit, din cauza unei scăderi de preț pentru peștele proaspăt, care formează alimentul de toate zilele al populațiunei sărace din toată țara.

— **Placeți ? Ba!** Un caz nostim s'a în-tâmplat acum de curând, cu ocazia sărbă-rei unei cununii în Viena.

Să mai întâmplă ele d'astea nu-i vorbă, mai ales de când căsătoriile de interes în-locuiesc pe cele de dragoste.

Când au apărut tinerii înaintea altarului, i-a întrebat preotul, — cum vine vorba din scriptură — dacă le place unul de altul. Mirele a zis, el, nu-i vorbă a-și mânca-o de dragă, ce-mi e, dar mireasa: „Placeți“ ? — Ba! și a șters-o pe ușă afară.

Ce era să facă bietul șvab ? A eșit și el ca trăsniț, s'a dus la birtul unde aranjase masa, să-și primească oaspeții și a aruncat pe fereastră toate vasele, ce erau întinse pentru ospăț și cari i-le făcuse miresei cadou de nuntă: „Dacă n'am mireasă nu-mi trebuie nici vase!“ — zise el și a tras o beție numărul unu.

— **Foametea în Rusia.** În urmă nenocitelor evenimente, cari cutremură colosul dela Nord în lung și lat, starea poporului de jos e dintre cele mai deplorabile. Pe lângă holera care să întinde mereu, a mai căzut asupra ei și foametea, care va avea cele mai triste urmări.

S'a votat un împrumut de circa 8 mil. pentru a veni în ajutorul populațiunei sărace care va fi însă insuficient.

— **Jandarmeria macedoneană.** Comi-siunea prezidată de generalul Degiorgis pașa, compusă din aghiotanți și ofițeri stră-înși, însărcinați cu reorganizarea jandarme-riei turcești, a examinat în ședințele ei dosare voluminoase, cari îngăduie să se constate numeroasele piedici aduse de au-toritățile turcești funcțiunei jandarmeriei. Ofițeri au fost de părere, că reorgani-zarea, care era pe cale bună, a fost cu atât mai mult combătută, cu cât rezultatele do-bândite se anunțau mai bune.

Construirea de posturi de jandarmerie, care era pe cale bună, pare definitiv împiedicată prin opoziția caimacimilor. Aceș-tia arată cea mai mare rea voință, că să

adune bani destinați construirii acestor posturi indispensabile unui bun serviciu.

Se împiedică deasemenea recrutarea jan-darmilor, se întârziează cât mai mult cu puțință aprobarea măsurilor propuse sub cuvântul de a face economii budgetare, fără a se lua în seamă rezultatul, care ar fi o rea funcționare a serviciului sau chiar zădărnicierea lui.

Comisiunea va înainta ambasadurilor un memoriu cu numeroase acte, din cari va reeși uneltirile autorităților turcești contra bunei funcționări a jandarmeriei în Ma-cedonia.

Intime.

Necredința femeii.

Boala necredinții a stăpânit din vremile cele mai vechi societatea omenească. S'ar ispiți omul se creadă, că numai în zilele noastre întimplină atâtea ș'atâtea cazuri, în cari unul din soți calcă legătura sfântă a căsniciei, povestea trecutului ne mărturi-sește însă, că aproape tot în aceeaș mă-sură s'a săvârșit și în vremile vechi și străvechi această călcare a legii social-mo-rale.

Și natural, că fiind femeia partea cea mai slabă, în spatele ei se aruncă isvodul acestui păcat. Femeia mai bună de inimă, mai ușoară de sedus, e mai expusă ispitei de a cădea în păcat. E bine, dar cine o ispitește? Iată, că răspunsul la această întrebare dovedește, că isvodul necredinții tot bărbatul este, care însă este destul de cuminte de a arunca apoi vina asupra fe-meii cu atât mai vartos, că și legea i-a dat și îi dă și azi, cu multă nedreptate, destule prerogative față de noi.

Istoria dovedește, că în aceeaș măsură și-au călcat credința și bărbații ca și fe-meile. Lucrul acesta îl dovedește și fap-tul, că ispita păcatului se naște deodată cu omul, e înrădăcinată în sufletul lui în urma păcatului strămoșesc și numai îm-prejurările sociale de după naștere și creș-terea pot năbuși ori desvolta în măsură și mai mare această pornire.

Și că întradevăr călcarea acestei legi so-cial-morale își are obârșia în vremile cele mai vechi ne o dovedește o privire în car-tea trecutului.

Biblia ne povestește, că stricăciunea mo-rală s'a încuibat în sinul omenimei chiar la începutul omenimei. «Și când începură oamenii a se înmulți pe fața pământului și fete se născură lor, văzură fiii lui Dumne-zeu pe fetele oamenilor, că s u n t f r u m o a s e, își luară femei și se împreună cu fetele oamenilor și aceste născură lor copii. Vă-zând Iehova, că răutatea oamenilor e mare pe pământ și chipurile cugetelor inimii lor sunt rele, s'a întristat și a zis: «stârpivoi etc.» (Moise, cap. 6—9).

Răutatea morală deci a îndemnat pe Ie-hova în vremile acele să potopească înt-reg pământul cu toate vietățile, afară de singur Noe cu familia sa.

Tot biblia ne povestește și alte cazuri parțiale de necredință conjugală. Astfel Moise la cap. 16 amintește de Avram, care a căzut în ispita păcatului și s'a legat de sclava sa Algara, care i-a născut pe Ismaël. Asemenea este păcatul celor două fete ale lui Lot, cari au îmbătat pe tatăl lor (Moise, c. 19); Esau cu femeile cele multe (Moise, c. 28); Sechem și fiica Leei, Dina (Moise, c. 34); legătura lui Iuda cu nora sa Ta-mara (Moise, c. 38).

Și mai clar decât acestea ne prezintă Moise (c. 39) necredința femeii lui Putifar, care ispitește pe Iosif, neputându-l însă prinde în mreșile sale, îl aruncă în tem-niță.

Tot pentru păcatul acesta dă Iehova lege aspră dela Moise II c. 22—precum și III. c. 22, unde se zice, că tot bărbatul și femeia, care este necredincios soției (resp. soțului) sale, să se omoare, atât băr-

batul, cât și femeia adulteră. Dovadă, că pe vremea lui Moșe era acest păcat în plină înflorire. Insuși Moisi mărturisește în V c. 24, că pământul Izraelitenilor era stricat cu desăvârșire din punct de vedere moral, iar truda legilor sale aspre a fost zadarnică deoarece nici el, nici urmașii lui n'au putut îndrepta moravurile.

Atât Moise, cât și cărțile cealalte ale sfinteis cripturi ne dau pildă destule despre faptul, că necredința conjugală era o plăgă destul de răspândită la ovrei. Ei o și pedepsiau aspru, în cele mai multe cazuri cu moarte. Erau însă anumite cazuri, când păcatul trădării acesteia nu se pedepsea. Și anume când, femeia își răsplătia necredința cu bani, oferind înșelătorul bărbatului înșelat o sumă oarecare de bani. În cazul acesta bărbatul ierta necredința femeii sale, ba când suma era mare, primia pe vrășmaș prețin de casă și nu mai făcea uz de puterea legilor. Spiritul de înțelegere al iudeilor s'a vădit deci pe vremile acelea chiar.

La cealalte popoare păgâne din vechime încă se practica păcatul necredinței. Ne-au rămas urme de dovezi, că necredința femeii se pedepsia cu moarte. Într'un timp însă a început și acest păcat să-și găsească adăpost și bază de drept în inșiși legile poporului. Astfel s'a strecurat încetul cu încetul credința, că tradarea soțului nu-i păcat, când femeia prin aceasta săvârșește o jertfă adusă zeilor. Ba la babilonieni cu timpul a ajuns faptul acesta obligator, cel puțin odată pe an. Tot de aci se vede, că a isvorit și cunoscutul vițiu, că femeia devenia necredincioasă bărbatului, când împlința o datorie de ospitalitate, fără ca să protesteze cineva împotriva.

Faptul acesta se-nțelege, a dus moravurile babilonenilor la o decadință totală. O urmare a decadinței acesteia e pustiirea Sodomei și a Gomorei.

Necredința femeii o găsim apoi și la popoarele de mai târziu, la toate. La Celți se pedepsia aspru. Dacă bărbatul bănuia pe femeia sa întreba oracolul. Dacă aceasta o declară vinovată, bărbatul avea drept să o omoare. Ori dacă un tată era în dubiu asupra copilului soției sale pune copilul pe un scut și îl slobozia pe apă. Dacă valul îl ducea la mal, copilul era al lui, dacă nu, ci se răsturna, era dovadă, că femeia e vinovată, deci avea drept să o omoare.

La Romani și Germanii cei vechi moravurile apar ceva mai îndreptate. Astfel Tacitus spune în «Germania» lui, că la Germani erau foarte rare cazurile de necredință. Iar când se întâmpla un astfel de caz, bărbatul cionta părul nevestii, o desbrăca și o alunga dela sine în fața tuturor vecinilor.

La Romani pe vremea lui Romulus încă dăinuia acest vițiu social, cari Romulus a dat lege Romei, între altele, că bărbatul e dator să-și alunge femeia, dacă aceasta îi este necredincioasă, ori îi fură cheia casii. Bărbatul era deci stăpânul casii și furtul cheii era considerat ca un adulter împlinit.

Mai târziu în cazuri de acestea atât pe femeia, cât și pe bărbatul adulter îi desbrecau și în pieile goale îi legau pe măgari și îi purtau pe uliți huiduindu-i și batjocorindu-i.

Cu timpul au decăzut moravurile Romanilor la cea mai murdară mocirlă. Pe vremea apunerii imperiului roman, pricinuită tot de această decadință se săvârșia păcatul necredinții conjugale de amândoi soții cu știrea și aprobarea reciprocă. E vestită soția lui Claudius, Messalina, al cărei nume a rămas până azi poreclă pentru cele mai depravate femei. Insuși principiul moralității era infectat de această decadință, câtă vreme era convingere generală, că nuditatea femeilor, cu expresii de sensualism, în public, e ceva frumos, ceva artistic.

Venirea creștinismului a îndreptat în mare parte moravurile, dar numai în unele părți ale pământului și numai cu paș foarte

încet. Mărturiile istoriei ne povestesc — durere — că păcatul necredinții a stăpânit și mai departe toate vremile deiarândul. Un lucru principal a adus însă creștinismul, ștergerea pedepsei cu moarte a adulterului. În multe împrejurări a fost această dispoziția bună, în multe a fost însă și rea, căci n'a putut stărpi nici-cum germele răului. Biserica creștină o luat măsuri foarte energice împotriva acestui păcat. Toate sinoadele ecumenice au dezbătut lucrul acesta, punând pedepse aspre pe capul celor vinovați: excomunicare, caterisire, temniță și altele. Dispozițiile acestea erau însă mult mai domoale, ca cele brutale ale vremii păgâne, căci creștinismul căuta lecuire mai mult cu cuvântul, decât cu puterea legii. Și puterea legii era mai domoală. Împăratul Constantin cel Mare pune o anumită specie de femei sub scutul legii. Astfel femeile din localuri publice, ca birturi, crâșmărițele, etc. erau scutite de lege și nu putea fi urmărite pentru adulter.

Pe la sfârșitul evului vechiu, când puterea preoției catolice ajunsese la stadiu de invidiat, pedepsele pentru necredința conjugală erau bagatele. Atingerea Orientului cu apusul prin conciate infectează moravurile publice și mai mult, preoția celibată se destrăbălează tot mai mult, curțile domnitoare încep să emuleze cu Vaticanul. Decadinta morală n'a ajuns nici când așa de departe, ca pe vremea renașterii. Adulterul cel mai murdar era la ordinea zilei, începând dela curțile domnitoare și dela pași. Reginele Ioana I și Ioana II din Neapol erau adevărate femei de stradă. E vestită apoi Barbara, soția împăratului Sigismund, care s'a ținut în Boemia un harem de bărbați, apoi regina Carolina din Danemarca, care a privit cu un oarecare deliciu la spânzurarea amantului ei; apoi regina Cristina din Svedia, care însăși a dispus să fie omorât amantul ei, și alte multe, a căror număr nu se poate stabili. Ba pe acea vreme era virtute pentru o femeie să-și înșele bărbatul și se puneau premii pentru cele mai destoinice în dibăcia aceasta.

Scrierile lui Boccaccio sunt o icoană destul de fidelă a vremii aceleiaș, deși cele mai mari și mai murdare fapte au rămas ascunse în întunerecul trecutului.

Reformațiunea, care s'a născut ca o reacțiune împotriva acestei stricăciuni morale, n'a putut face multă îndreptare. Dovadă, că necredința conjugală și-a menținut stăpânirea și mai departe asupra popoarelor până astăzi.

Dacă aruncăm o privire asupra celorlalte popoare ale vremilor noastre, vedem din dispozițiile lor legale, că la toate există acest păcat.

Chinezul are drept să-și omoare nevasta și pe amantul ei. E dator să săvârșească însă singur execuția. Dacă omoară numai pe unul, e acuzat ca uci-gaș. De aceea la Chinezii adulterul de regulă se plătește cu bani.

Iar dacă e săracie, bărbatul își vinde soția ca sclavă, iar amantul îi taie chica.

La Iaponezi pedeapsa cade pe femeie și constă în bătaie publică.

La Indieni tot femeia e considerată cea păcătoasă. Bărbatul îi mușcă nasul și o alungă dela sine.

Tunguzii încă pedepsesc femeia cu moarte. Bărbatul poate însă în cazul, când n'are copii, să șilească pe femeia sa la adulter, pentru ca să aibă copii.

Eschimoșii sunt mai practici. Bărbatul își răsbună asupra nevestii necredincioase devenind și el necredincios.

Și dintre toate neamurile pământene singuri negrii, de toate semințiile, fac abateri dela cele de până aci. Ei nu pedepsesc femeia, ci pe bărbatul păcătos. Bărbatul e capul, el e stăpânul minții, el trebuie să fie mai curminte, așa judecă cu multă logică negrii. Sunt cazuri foarte interesante de pedepse la acestia. Cartea scriitorului Franz Helbing, din care am

soos multe din datele acestea, ne prezintă cazuri destul de dese și la acești negri. Cu toate acestea legiuitorii zilelor noastre ar putea lua de bază feliul de judecată negrilor și să nu pedepsească numai femeia vinovată, lăsând pe bărbatul sedcător să rădă în pumni. Ba ce e mai mult, zilele noastre necredința femeii e, potce, tot atât de aspru pedepsită, ca și vremile cele vechi câtă vreme e omorâ moralicește, pecând necredința bărbatul în cele mai multe cazuri mai estinsă, decât a femeii, îi păstrează acestuia cinstea și prihanita. Înaintea legilor noastre tot l mea e «hoțul de păgubaș.»

Necredința conjugală a zilelor noastre zise «morale», merită, însă o observație mai amănunțită și mai speculativă după-cum și principiul moral al zilelor noastre, de o lăsăm pe altă dată.

Florica.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

Romanul ziarului „Lupta.”

Părinți și fii

de

Ivan Turghenieff.

Odată, azind iar o vorbă ca asta, Bazaroff dete din umeri cu dispreț și se dus înainte, iar țăranul se băgă liniștit în borde.

„Ce ți-a spus?“, întrebă de acesta al țăran, un om în vârstă, cu căutarea întune cată, care-l văzu din prag vorbind cu Bazaroff. „De birul neplătit e vorba?“

„Ți-ai găsit! — li răspunse celd'întăiu, ș glasul lui nu mai avea resunete de patriarcalitate naive, ci din contră, de o asprime urâtă — se pun de vorbă cu mine că o f având gădilici sub limbă. Ști-i dracu cum is boerii: da-s harnici ei să priceapă ceva!“

„Ba c'o nimeriși fârtate!“ și, scuturându-și cujmele și desfăcându-și brăurile, se puseră la vorbă despre trebile comunei.

O, tânărul ăsta dârz, ce se depărtase dând cu dispreț din umeri, acest Bazaroff care se pricepea atât de bine să vorbească cu țărani, cum se mândrise în discuția cu Pavel Petrovici, nici prin gând nu-i dedea că în fața acestor oameni trecea de un caraghios...

În cele din urmă, își aflase o îndeletnicire. Într'una din zile Vasili Ivanovici legă în prezența lui unui țăran piciorul rănit. Mâna moșneagului tremura, și numai anevoită putea strânge legăturile. Bazaroff îi ajută. D'aci înainte urma să ajute tatălui, într'ale doctoriei, însă nu contenea cu batjocorirea leacurilor, ce le sfătuia și el, și a zelului cu care le întrebuița tată-so. Dar bătaia asta de joc nu-l supăra de loc pe Vasili Ivanovici, ba îi era chiar pe plac. Nu-l ținea locul de fericire, când îl asculta pe Bazaroff, pușând din lulea. prinzând în amândouă mâinile pulpanele halatului. Din ce erau cuvintele acestuia mai veninoase, din ce râdea mai cu dragă inimă, arătându-și toți dinții fumurii. Până într'atâta se bucura, de întrebuița expresii de-ale lui Bazaroff, ce nu totdeauna se potriveau. Bunăoară, mereu îl auzeai vre-o trei zile dup'olaltă: „il arde mucul la deget“ numai pentru că fiu-so îl necăjea cu vorba asta, auzind că se duse la biserică într'o dimineață. „Slavă Domnului — grăi bătrânul către baba lui — Enișența a scăpat de ipocondrie. Cum m'a scărmanat astăzi, de-a mai mare dragul!“

Unde pui fala lui că are un ajutor ca pe fecioru-so! Nu mai putea, de fudul ce era.

„Da, da — zicea dânsul către o femeie săracă, învelită în gluga bărbatului ei, și cu pirostie în cap, căreia îi dete o sticlă de leacuri și niște alifie de măselariță — să dai cucernică mulțumită lui Dumnezeu, draga mea, că-l trimise încoace pe fiul meu. Ești

ită acum după cea mai înțeleaptă me-
i a timpului; înțelegi tu ce-i asta? Im-
itul francez, însuși Napoleon nu are un
lic mai dibaci“. Țăranca, căreia îi rosti
istă cuvântare, și care se plânsese că
rcă o ridică pumni“ (fără să știe desluși
lesul acestor cuvinte) îl asculta pe Vasili
ovici ploconindu-se până în pământ, și
ând din sân trei ouă, învălitate într'un me-
are, —plata.

azaroff făcuse chiar minunea de scoase
răsea unui negustor străin, și cu toate
dintele acesta n'avea nimica particular,
ili Ivanovici îl păstra ca pe o nestemată,
epeta în mai multe rânduri arătându-l
intelui Alexă :

Uite părinte ce rădăcină! Crâncenă mână
Eugen. Văzui cum îl ridicase în aer pe
cegiul acesta. Ceva minunat. Stejar să fi
și se clătea“.

Vrednic de laudă“, răspundea preotul,
mai știind cum să curme estazul bă-
ului.

Odată, un țăran din vecini aduse la Va-
Ivanovici pe frate-so, care suferea de ti-
Nenorocitul era lungit pe un maldăr de
— în agonie. Pete negre îi împetrișau
trupul, de mult nu mai era cu toată fi-
Lui Vasili Ivanovici îi părea rău, de ce
s'au îngrijit mai de vreme, a cere
tor medical pentru acest nenorocit
le spuse pe șleau că nu mai e nădejde
scăpare. Nu se mai putea aduce la con-
nță țăranul; își și dete sufletul pe drum
ră casă.

Doce trei zile în urmă Bazaroff veni la
ă-so și-l întrebă dacă nu are lapis.

„Am. La ce-ți trebuie?“

„Imi trebuie să ard o mică rană“.

„Cine s'a vătămat?“

„Eu“.

„Cum tu? Unde-i rana aia? Adă s'o văd“.
„Ia, colea pe deget. Am fost astăzi în sa-
de unde ni se adusesse mortul ăla de
is. Nu știu de ce, voiau să-i facă autop-
... E mult decând nu am lucrat la ast-
de operații“.

„Apoi“.

„L'am rugat pe medicul de plasă să mă
să pe mine, și m'am tăiat“.

Vassili Ivanovici încremeni de-odată, apoi
t ai bate în palme, era în cabinetul său
veni de-acolo cu o bucățică de lapis.
azaroff voi să o iee și să se ducă.

„Pentru Dumnezeu! — răcni Vassili Iva-
vici — hai să te ard eu!“

Bazaroff zâmbi.

„Prea ești zelos cu practicarea.“

„Nu face haz, rogate. Adă încoace dege-
l. Rana, nu-i nu știu ce mare. Nu te
are prea tare.

„Apasă numai cum se cade, n'avea
amă“.

Vassili Ivanovici isprăvi.

„Ar putea mai bine, să o ardem cu fer-
șu : ce zici?“

„Ar fi trebuit să facem aceasta mult mai
e mult. De-acu nu mai folosește decât la-
sul. Dacă s'a sbeut veninul nu-i mai poți
eni de hac“.

„Ce!... nu...“, îndrugă Va-
li Ivanovici.

„Nici pomană!...“ ruge de când
l'am tăiat“.

Vasili Ivanovici mai puse odată lapisul
e rană.

„D'apoi medicul de plasă, n'avea lapis?“

„Nu“.

„Doamne, Doamne! De necrezut! Tot
medicul trebuie să se îngrijească de așa
eva“.

„Să-i fi văzut lancetele!“, încheie Baza-
off, eșind.

Până'astoră și în cea zi Vasili Ivanovici
ăscocea tot felul de motive, ca să poată
ntra la fiul său, și măcar că păzea tăcere
espre gândul care-l bătea, ba se chiar si-
ea să povestească despre nimicuri, se uita
șea de tare la el și-i urmărea toată mișca-
ea cu atâta neliniște, încât Bazaroff eși din
ăbdare și-l amenință cu ducă. Vasili Iva-
vovici se juruia să nu-l mai chinuiască, cu
tât mai vartos că Arina Vlasieвна, căreia

nu-i spusese nimic, se puse pe lângă el ca
să-l descoase dece e așa de neogoit și nu
pune pleopă pe pleopă cu nopțile. Două zile
iși păzi firea, de și nu i-se împărea de fel
fața lui Bazaroff, la care privea neconținut,
pe furii; dar a treia zi se desfundă. Erau
la masă, și Bazaroff, stând cu ochii în pă-
mânt, nu se atinse de o bucătură.

„Dece nu mănânci Eugen? — îl întrebă
tată-so, silindu-și o față nepăsătoare. Felu-
rile astea-s destul de nimerite“.

„Nu mănânc că n'am poftă“.

„N'ai poftă. Dar capul, nu te doare?“

„Ba da, Pentru ce să nu mă doară?“

Arina Vlasieвна se făcu atentă.

„Nu te supăra, te rog Eugen, dar lasă-
mă să-ți pipăi pulsul“.

Bazaroff se sculă.

„Îți spun eu și fără să-mi pipăi pulsul că
am ferbințeli“.

„Tu ai și friguri“.

„Da, mă duc să mă culc oleacă. Trimi-
te-mi un ceai de frunză de tei. Desigur mă
răcisem undeva“.

„De aceea te-am auzit tușind azinoapte?,
adause Arina Vlasieвна“.

„M'a lovit o răceală“, repetă Bazaroff du-
cându-se.

**Rugăm pe m. on. abonenți ai
noștri cari sunt în restanță, să
binevoiască a-și achita abonamen-
tele, ca să nu fim siliți a sistă
expedarea ziarului.**

Poșta administrației.

Dlui I. Lăpădat în B. Am primit suma de 12
cor. ca abonament pe Iulie—Decembrie 1907.

Economie.

Proiectul de budget al ministrului de agricultură.

Chestiunile sociale se impun cu tăriea
în politica de guvernare a fiecărui stat.

În timpul de azi, nici un guvern, care
nu ține samă de trebuințele ce se ivesc
pe terenul social, n'are rost.

În țările a căror populațiune în partea-i
covârșitoare alcătuită din agricultori, cum
e la noi, politica urmată de ministrul agri-
culturei, — politică ce fiecare ministru o
prezentă în cadre generale în proiectul de
buget,—e de cel mai mare interes obștesc.

Cercetând mai cu deamănuntul proiectul
de budget al ministrului de agricultură, ve-
dem, că cheltuelile sunt menite a împlini
trei scopuri de căpetenie.

Anume întâiu propășirea materială și cul-
turală a muncitorilor economi, a doua des-
voltarea în estensiune cât mai largă a în-
vățământului agricol și a treia înmulțirea
venitelor și mărirea înrăuririi culturale a
întreprinderilor, ce sunt exploatate de staț.

E o altă întrebare ce cade în cadrul
politiceii militante, că oare ministrul de a-
gricultură, folosiva sumele proiectate în
budget pentru înaintarea culturală, și bună
starea economică a tuturor popoarelor din
țară, fără deosebire de naționalitate, sau
va preferi pe unele în defavorul celor-
lalte.

Ministrul de agricultură în proiectul de
budget cere urcarea cheltuelilor în total
cu 9.236.738 coroane. Venitele sunt proec-
tate pe anul 1908 cu 2,812.722 coroane mai
mari de cât în anul 1907.

Cheltueele, cari s'au urcat în mod mai
simțitor sunt următoarele.

Pentru desvoltarea economică de vite,
ministrul cere pe anul viitor în total cu
789.399 coroane mai mult, pentru școala
superioară veterinară din Budapesta cu
1,035.150 cor., pentru investiții nouă în
scălzile Erculane și în cele din Ocna-Sibi-
ului cu 337.613 coroane, pentru desvoltarea
grădinilor de legumi, pomi și arbori cu
79.749 coroane mai mult.

Pentru ajutorarea muncitorilor de câmp
și a servitorilor, precum și pentru zidi-
rea de case pe seama muncitorilor de
câmp s'a preliminarat cu 260,000 coroane
mai mult.

Cheltuelile pentru promovarea cultivării
vermilor de mătase s'au urcat cu 138.000
coroane.

Pentru ajutorarea agricultorilor din Nor-
dul Ungariei și din unele comitate din Ar-
deal s'a preliminarat cu 340.341 coroane mai
mult.

Situația în piața de bani. Lupta între
trusturile americane și între prezidentul
Uniunii cere tot mai multe jertfe.

Manoperele de răsbunare a trusturilor
împotriva prezidentului, s'au vădit în de-
tragerea banilor din piață.

Falimentul firmei «Knickerbocker-Trust»,
a avut de urmare falimentul altor firme,
iar acum după cum ni-se vestește din New-
york, deponenții au dat năvală asupra tu-
turor societăților, trusturilor suspecte.

Băncile din Pittsburg și Clearinghouse
au hotărât a face o revizuire temeinică a
afacerilor financiare ale societăților Wes-
tinghouse.

Evenimentele din America, până acum
n'au avut o deosebită influență asupra pie-
țelor europene.

Astfel banca engleză în ședința de a-
laltăeri n'au urcat etalonul de interese, pre-
cum nici banca noastră de emisiune.

**Încunjurarea industriei naționale în
România.** Ministerul român al domeniilor a
intervenit din nou să se aplice circulara
sa trimisă fabricilor și atelierelor din țară,
prin care să cere ca a treia parte din func-
ționarii și lucrătorii acelor fabrici să fie
Români, conform legii pentru încurajarea
industriei naționale.

Prețurile spiritului. Spirit rafinat darea
plătită, în mare 165 coroane, în detail 170
coroane, spirit rafinat darea neplătită, în
mare 66 coroane, în detail 71 coroane,
spirit brut, darea plătită 163 coroane, în
detail 166 coroane, spirit brut, darea ne-
plătită în mare 64 coroane, în detail 67
coroane.

Spirit denaturat în mare 53 coroane, în
detail 55 coroane.

Tendența generală în prețuri e fermă.

Lipsa de nutreț. În urma secetei înde-
lungate lipsa de nutreț devine din ce în
ce mai actuală.

Spre a preîntâmpina nevoia, ministrul de
agricultură, Darany, a dat ordin să se per-
mită în toate crângurile statului, facerea de
frunzare, și a împuternicit autoritățile com-
petente să dea astfel de permisiuni și pentru
pădurile municipale și comunale. După
cum se anunță, exemplul dat de ministrul
agriculturei, va fi urmat de numeroși pro-
prietari privați. Ministrul a mai dispus ca
organele sale să înregistreze, cât mai re-
pede, cantitățile de nutreț de vânzare află-
toare în toată țara și să se anunțe cine
are de vânzare nutreț și în ce cantitate.

Bursa de efecte. Tendența generală la
deschiderea bursei a fost liniștită, mai tîr-
ziu însă făcându-se numeroase cumpărări,
în deosebi din partea arbitrajului vienez,
cursurile valorilor s'au urcat cu puțin. Cir-
culația n'a fost mare, iar în târgul efectiv
minimală. Rentele și valutele nu s'au schim-
bat.

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„austriac	vinde 633—
„ung.	740 50
„băncei de escompt	459 75
„soc. căilor fer. aust. ung.	653 50
Renta ung. de aur 4 proc.	110 50
„coroane 4 „	92 60
„aust. de aur 4 „	114 50
„coroane 4 „	96 50
Scrisuri fonciare „Albina“	101—
Napoleon d'or (20 franci aur)	19 27
mărci germane, aur	23 55
Galbeni austriaci și ungurești	11 43
Bilete germane 100 mărci	117 52
„franceze 100 franci	95 95
„italiene 100 lire	96 10
„române 100 lei	95 15
Ruble rusești de hârtie	2 54

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut abia 5000 măji m. grâu.

Prețurile cerealelor. Tendința generală în târgul efectiv de cereale a fost fermă.

Cerealele s'au menținut prețurile în tendință fermă.

Circulația nu se poate desvolta deși comercianții și morile sunt dispuse la cumpărări, rezerva producătorilor continuă însă.

Morile abia pot cumpăra cantitățile de cereale necesare consumului zilnic.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kgr. greutate) s'au plătit 25 cor. 05 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kgr. greutate) 23 cor. 25 fileri de maja metrică (100 kgr.).

În ultimele 24 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea:

Măji metriche:			
	Sosit:	Expedit:	
Grâu	9569	—	149
Secară	2409	—	2332
Orz	2970	—	5250
Ovăș	681	—	15643
Cucuruz	293	—	—
Rapiță	—	—	—
Făină	—	—	13097
Tărâte	—	—	5281

Tendința generală în târgul pe termen de cereale a fost liniștită. Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Octomvrie 11.92, 11.91—11.90, pro Aprilie 1908: 12.68, 12.57—12.58.

Secară pro Octomvrie 11.78, 11.83—11.82, pro Aprilie 1908: —, —, —.

Ovăș pro Octombrie 7.92, 7.93—7.94, pro Aprilie 1908: 8.57, 8.56—8.55.

Cucuruz pro Mai 1908: 7.21, 7.23—7.20 coroane de 50 kgr.

Târgul de vite cornute în Budapesta. (Raport special). Săptămâna ultimă s'au adus în piața din Budapesta 3009 vite cornute (boi, tauri, vaci) adică cu 24 capete mai mult, decât în săptămâna precedentă.

Deși cererile au fost mai puține, decât în săptămâna precedentă, prețurile vitelor în genere au căzut cu 2—4 coroane de maja metrică (100 kgr.).

Tendința în prețuri e liniștită.

Prețurile au fost:

Tauri prima calitate 70—80 coroane, calitatea inferioară 52—68 coroane de maja metrică (100 kgr.).

Boi grași prima calitate (ungari) 80—88 coroane excepțional și 92 coroane, calitatea mijlocie 66—78 coroane, calitatea inferioară 54—64 c. de maja m. (100 kgr.).

Boi târcați prima calitate 82—92 cor., excepțional 98 cor., calitatea mijlocie 68—80 cor., inferioară 56—66 coroane de maja m. (100 kgr.).

Vite slabe de pășune (soiul ungar), calitatea mai aleasă 60—72 cor., excepțional 78 cor., calitatea inferioară 50—58 cor. de maja m. (100 kgr.).

Boi din Bosnia calitate aleasă 58—64 c., calitatea mai slabă 48—50 coroane de maja m. (100 kgr.).

Vaci ungare 50—74 coroane, vaci târcate 50—84 cor., excepțional 90 cor. de maja m. (100 kgr.).

Bivoli 36—50 cor. de maja m. (100 kgr.). Juncani 52—76 coroane de maja metrică (100 kgr.).

Vite indigeni prima calitate 92—108 fileri, calitatea mai inferioară 80—90 fileri de kilogram.

Vitei din Galiția 80—90 fileri de kgr.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș —, Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48 Timișoara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de ransport precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.) frum. 25 cor. 05 fil.	
„ „ „ „ „ mijl. 24 „ 45 „	
„ „ „ „ „ slab 23 „ 60 „	
Secară, maja metrică dela 21 90 — 22 45	
Orz, „ „ „ 15 60 — 16 —	
Cucuruz „ „ „ 14 45 — 14 70	
Ovăș „ „ „ 16 — — 16 60	
Rapiță „ „ „ 34 50 — 36 —	

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela 154 cor. — 155 cor.	
Slănină 128 „ — 131 „	
Cartofi 3 20 „ — 6 20 „	
Spirit dela 59 — cor. — 60 —	

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch) (Prima calitate ungară.)

Bătrâni fileri kilogramul.	
Tineri 130—132 „ „	

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tipografia «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11,

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret! Vindecă și înviorază pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a să da împrejurări, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, fiuituri de ureche bătăe de inimă, sgârciuri de inimă, astma, auzul greu sgârcinri de stomac, lipsa pofiei de mâncare, răceală plămâni și picioare, reumă, podagră, ischis, udul în pat, influența insomnic, epilepsia, circulația nereguată a sângelui și a multor alte boale cari la tractare normală a medicului să vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu multumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca -iseretrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică rog a proca aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul «Volta» de oare-ce «Glasul Volta» atât în Germania câtși în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucei mele electro-magnetice e recomandată în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 8.—

folositor la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă. Expedițiile prin centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V/25 Strada Vadász 34 colțul.

Cele mai bune briciuri pe lume!

sunt briciurile regătite din cel mai bun oțel Englez.

Ori și cui se trimite gratuit preț-curant

Adresa exactă:

Grauer Mihály

Kőbánya 13.

PREȚURILE:

Brici Englez	1 fl. 20 c.
Brici Transwaal	1 fl. 50 c.
Brici Japán	2 fl. 50 c.
Peatră de ascuțit	— 50 c.

Mare deposit de:

Săpun, sapunioară și pimssel.

!! CEREȚI PREȚ-CURANT GRATIS !!

Aduc la cunoștința publicului românesc din provincă, mi-am deschis

cancelaria advocațională

în Budapesta, VII., strada István nr.

DR. IOAN ALEXA,

1—3

advocat.

O femeie

și caută o familie pentru copiii, ori o mamă sin ratică. A se adresa administra Lupta. 2—

O fată

orfană de 17 ani, a absolvat 4 cl. civile, vorbește și scrie în limba mână, maghiară și germană, ca loc într-o familie bună românească, crescătoare lângă copii, ori altă o pațiune potrivită. Oferte să se tring la administrația „Lupta“ Budap VII István ut 11. 2—